

POOTPROBLEMEN BIJ LEGHENNEN

Bij een aantal koppels onbehandelde witte leghennen werden begin dit jaar verwondingen aan de poten gezien. De verwondingen leken niet door systeem schade te komen.

De pootproblemen verschillen in ernst en lijken te beginnen met een kleine beschadiging aan de poothuid. Een gevolg kan tenenpikkerij zijn, dat in de wetenschappelijke literatuur bij onderzoek naar verenpikkerij af en toe genoemd. Tenenpikkerij komt relatief weinig voor, maar eenmaal verwonde dieren trekken het wel meer aan. Daarnaast wordt tenenpikken gekoppeld aan bloedluizen of tumoren, maar deze spelen bij de huidige problemen geen of nauwelijks een rol.

Pilotonderzoek

Om de oorzaak van het probleem en mogelijke oplossingen te achterhalen is een werkgroep opgericht met daarin vertegenwoordigers van dierenartsen, voerleveranciers, opfokorganisaties en de eierhandel. Ook werd een pilot gestart. Hiervoor konden pluimveehouders dieren insturen, in combinatie met een ingevulde enquête.

De ingezonden dieren werden onderzocht op aanwezigheid van afwijkingen en ziektekiemen. Uit microscopisch onderzoek van de poothuid (foto) bleek dat zowel de huid aan de boven- en voorkant van de poot, als de huid aan de onder- en achterkant van de poot was aangetast. De schubben waren onregelmatig, de hoornlaag was te los en er waren bacteriën aanwezig.

De bacteriën zijn niet de oorzaak van het probleem. De bacteriologische kweek was namelijk niet altijd positief en er werden verscheidene normale huidbewoners gevonden. Voor andere infecties, toxinen en tumoren waren geen aanwijzingen.

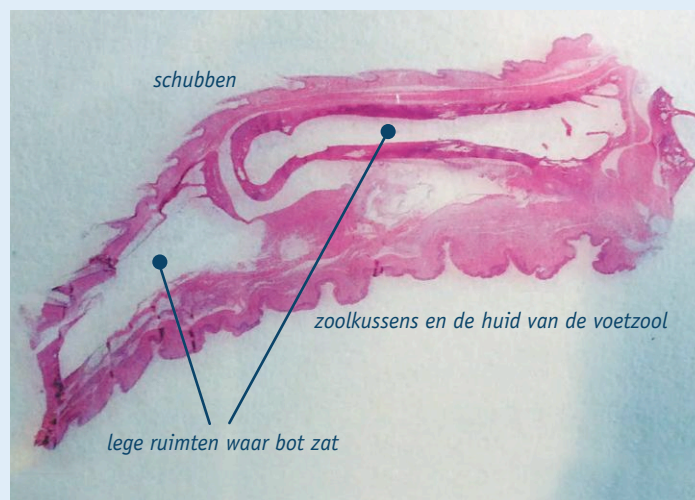
Oorsprong en behandelingen

In de enquête werd pluimveehouders gevraagd naar mogelijke bronnen en behandelingen. Op basis van die informatie werd geconcludeerd dat de problemen niet konden worden gekoppeld aan een bepaalde afkomst, ras, voerleverancier, systeem of huis-

vestingstype. Ook was er geen relatie met de aanwezigheid van bloedluis of ingestelde bloedluisbehandelingen. Soms gingen de problemen vrijwel helemaal vanzelf over. Mogelijk was er in deze koppels sprake van een onderliggend probleem, waardoor de hennen tijdelijk pootproblemen lieten zien. Behandelingen van de pootproblemen leidden incidenteel tot verbetering. Met name het donker maken van de stal bleek effectief, terwijl het effect van voerinterventies uitermate beperkt was.

Meerdere factoren

De oorsprong van het probleem blijft dus onzeker. Waarschijnlijk spelen meerdere factoren een rol. Momenteel wordt er door voerleveranciers nog wel gekeken naar mogelijke voertoevoegingen voor verbetering van de poothuid. Er worden voorzichtig resultaten geboekt met behandelingen die (herstel van) de huid breed ondersteunen. Dit zou op termijn naar een preventieve aanpak van het probleem kunnen leiden.

Doorsnede van een licht afwijkende teen. Aan de bovenkant zijn de schubben te zien, daaronder de lege ruimtes waar botten hebben gezeten. Onder de botten zitten de zoolkussens en de huid van de voetzool. Bij een sterkere vergroting is schade aan de schubben goed te zien en worden bacteriën waargenomen. Ook is de laag vanwaar de huid wordt opgebouwd onregelmatig.